

to the formation of critical thinking of students, and on the other hand it makes the educational process more interesting and productive. A creative and research task should be given the definitive place in the workshop. The interim results of the study showed that special attention should be paid to the methods of organizing the project and research work of students based on the processing of different types of sources.

Key words: workshop «History of Ukraine in sources», media literacy, research approach, historical sources.

References

- Kontsepsiia vprovadzhennia mediaosvity v Ukraini (nova redaktsiia) (2016). [Concept of introduction of media education in Ukraine (new version)]. Retrieved from https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontsepsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya. (in Ukrainian).
- Moroz P., & Moroz I. (2018). Doslidnytska diialnist uchniv u protsesi navchannia vsesvitnoi istorii v osnovnii shkoli: metodychnyi posibnyk [Research activity of students in the process of teaching world history in primary school: a manual]. Kyiv: TOV «KONVI PRINT». (in Ukrainian).
- Moroz P., & Moroz I. (2015). Conceptual bases of the research activity in the process of teaching world history at the secondary school. *Ukrainian Educational Journal*, 3, 102–115. (in English).
- Pometun O., Hupan N., & Vlasov V. (2018). Kompetentnisno oriientovana metodyka navchannia istorii v osnovnii shkoli: metodychnyi posibnyk. [Competently oriented methodology of teaching history in primary school: a manual]. Kyiv: TOV «KONVI PRINT». (in Ukrainian).

ДОСВІД СЕРТИФІКАЦІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ У ГРУЗІЇ

Світлана Науменко, к.пед.н., с. н. с.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є висвітлення досвіду Грузії щодо реалізації сертифікаційного оцінювання здобувачів освіти у формі випускних іспитів за курс середньої школи та вступних іспитів до закладів вищої освіти у перспективах його використання в Україні.

Встановлено, що в Грузії здобувачі загальної середньої освіти для отримання атестату про повну середню освіту складають шкільні випускні іспити у формі комп'ютерного адаптивного тестування (далі — КАТ). Для вступу до закладів вищої освіти випускники середньої школи мають також скласти Єдині національні іспити.

Виявлено, що шкільні випускні іспити у формі КАТ здобувачі освіти складають із восьми предметів: грузинської мови та літератури, однієї з іноземних мов, математики, історії, хімії, фізики, біології, географії. Іспити проходять у два етапи: наприкінці 11 та 12 класів залежно від класу, в якому закінчується курс вивчення того чи іншого предмету (Naumenko, 2016). Так, іспити з фізики, хімії, біології та географії складаються по завершенню 11 класу, а іспити з грузинської мови та літератури, математики, іноземної мови, історії — по завершенню 12 класу. Якщо здобувач освіти в 11 класі не склав або, на його думку, «погано» склав іспит (або іспити) з якогось предмету (предметів), він може перескласти його (їх) в наступному році, продовжуючи навчання в 12 класі.

З'ясовано особливості шкільних випускних іспитів в Грузії: а) проведення іспиту з кожного навчального предмету одночасно в усіх закладах загальної середньої освіти країни. При цьому кожен учень складає іспит в своєму закладі в спеціально обладнаній аудиторії за допомогою комп'ютера та за індивідуальним варіантом, де кількість і складність завдань в тесті залежить від відповідей учня на попередні завдання; б) у тестах використовуються лише завдання з вибором відповіді. Завдання охоплюють матеріал, який учні вивчали упродовж 7–11(12) класів; в) тести складаються грузинською, вірменською, азербайджанською або російською мовами, залежно від мови навчання в закладі загальної середньої освіти; г) результати за іспит учень отримує відразу після завершення тестування (Naumenko, 2016).

Встановлено, що Єдині національні іспити (далі — ЄНІ) здобувачі освіти складають для вступу у заклади вищої освіти лише після того як вони отримали атестат про повну середню освіту. З 2020 р. ЄНІ включають три обов'язкові іспити: грузинська мова та література; іноземна мова (англійська, німецька, французька або російська); предмет, який залежить від обраного випускником профілю навчання у закладі вищої освіти (What do we need to know, 2020). Наприклад, якщо здобувач освіти планує вступати на спеціальність із технічних або природничих наук, то його третім іс-

питом буде математика, на спеціальність із гуманітарних наук — історія, на спеціальність із соціальних або суспільних наук — історія або математика. Також заклади вищої освіти можуть додати й четвертий іспит з наступних предметів: біологія, хімія, географія, література, образотворче та прикладне мистецтво, громадянська освіта, «Загальні навички» (What do we need to know, 2020).

До 2020 р. іспит «Загальні навички» (Тест загальних здібностей, Georgian Ability Test (GAT)) був одним із чотирьох обов'язкових іспитів ЄНІ (Hruziiia: systema vstupu do VNZ, 2012: 24). Цей іспит складався з двох частин (вербальної і математичної), кожна з яких містила по 40 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді із запропонованих варіантів. У предметних тестах ЄНІ містяться завдання різних типів: з множинним вибором, відкриті завдання, завдання з визначенням істинності або хибності твердження тощо (Hruziiia: systema vstupu do VNZ, 2012: 24).

З 2020 р. у зв'язку з вилученням іспиту «Загальні навички» з переліку обов'язкових іспитів ЄНІ у тестах з предметів будуть міститися завдання на критичне і логічне мислення.

Встановлено, що на відміну від шкільних випускних іспитів Єдині національні іспити проводяться у бланковій формі.

Зроблено висновок щодо перспективності врахування досвіду сертифікаційного оцінювання випускників грузинської школи з метою удосконалення процедур зовнішнього незалежного оцінювання в Україні: 1) поступовий перехід з бланкового (паперового) на комп'ютерне тестування, яке широко використовується й у практиці міжнародних досліджень. Зокрема, під час міжнародного дослідження PISA-2018 лише у 7 із 79 країн, зокрема, й в Україні, тестування проводилося у бланковій формі; 2) включенням до тестів ЗНО завдань на критичне і логічне мислення. (Досвід запровадження таких тестів в Україні був. Так, у 2010–2011 рр. в рамках пілотного експерименту до завдань ЗНО було включено Тест загальної навчальної компетентності, який як і тест GAT (Грузія) складався з двох частин: вербально-комунікаційної і логіко-математичної).

Ключові слова: шкільні випускні іспити; зовнішнє незалежне оцінювання; комп'ютерне адаптивне тестування; Єдині національні іспити; Грузія.

Література

- Naumenko, S. (2016). Zarubizhnyi dosvid zastosuvannya kompiuternoho adaptivnogo testuvannia [Foreign experience of computer adaptive testing]. *Proceedings of the naukovo-praktychnoho seminaru «Pedahohichna komparatyvistyka — 2016: osvichni reformy ta innovatsii u hlobalizovanomu sviti»*. Kyiv: Pedahohichna dumka, 192–196. Retrieved from <https://lib.iitta.gov.ua/704566/>. (in Ukrainian).
- Hruziia: systema vstupu do VNZ [Georgia: entry system into institutions of higher education]. (2012). *Visnyk TIMO (testuvannia i monitorynh v osviti)*, 1–2, 21–29. (in Ukrainian).
- What do we need to know about the Unified National Examinations? — News 2020 [რა უნდა ვიცოდეთ ერთიანი ეროვნული გამოცდების შესახებ? — სიახლეები 2020]. (2020, Match 01). The National Assessment and Examinations Center [შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი]. Retrieved April 21, 2020, from <https://naec.ge/#/ge/post/2101>. (in Georgian).

КОНКУРСНИЙ ВІДБІР ДИРЕКТОРІВ ШКІЛ ЯК УПРАВЛІНСЬКА НОВАЦІЯ В УМОВАХ РЕФОРМИ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»

Євген Нелін, к.пед.н.

незалежний дослідник

м. Київ, Україна

Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020) передбачає багато нововведень в організації освітнього процесу, зокрема дидактичну, управлінську та фінансову автономію закладів освіти. Однією з новацій Закону також є переведення керівників закладів освіти на строкові угоди і запровадження конкурсного відбору на заміщення вакантних посад директорів шкіл.

Де-факто конкурсний відбір директорів шкіл в Україні було започатковано у 2015 р. Департаментом освіти і науки Київської міської державної адміністрації. За період 2015–2019 рр. у Києві було проведено 14 етапів і обрано директорів для 85 шкіл (бл. 25% від усіх комунальних ЗЗСО м. Києва). Зокрема у 13 школах директори змінювались два рази і більше.

Мета дослідження – розкрити історію конкурсного відбору директорів шкіл і проаналізувати якісні зміни в загальній середній освіті Києва на сучасному етапі.